

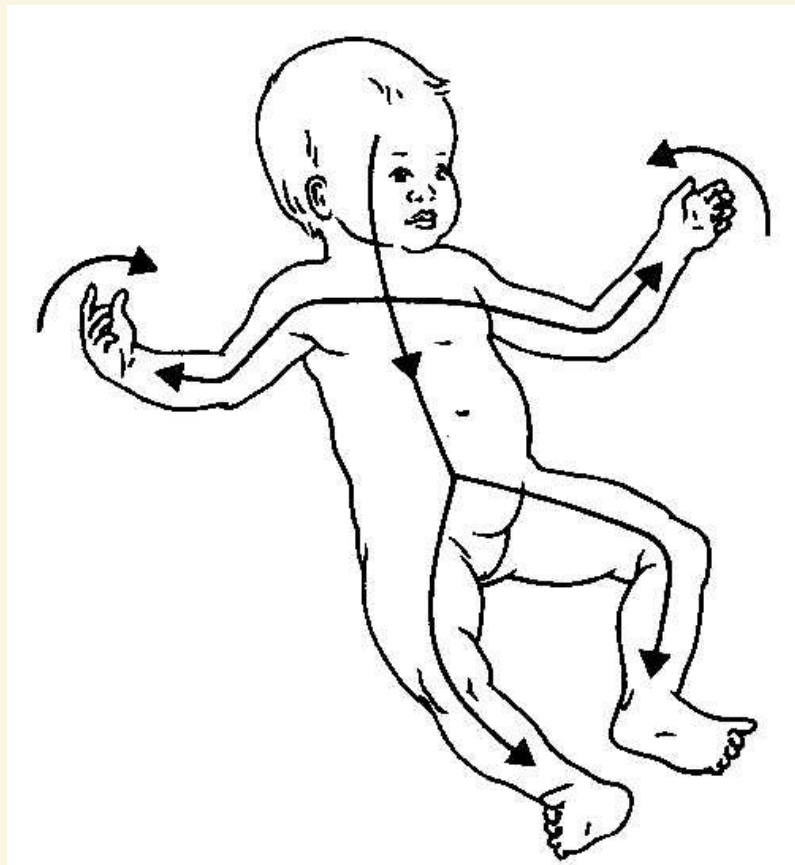
Vývojová psychologie I

Prezentace z přednášky 3 v JS 2008

Pavel Humpolíček

Psychologický ústav FF MU

Princip vývojového směru (dle A. Gesella)

A. Gesell

Formuloval zákony psychomotorického vývoje

Kojenecký věk (4/6 - 12 t.)

Zákony psychomotorického vývoje - Arnold Gesell:

1. Princip vývojového směru (gradientu)
  - a) Postup kefalokaudální
  - b) Postup proximodistální
  - c) Postup ulnoradiální
2. Princip střídavého proplétání antagonistických neuromotorických funkcí
3. Princip funkční asymetrie
4. Princip individualizace
5. Princip autoregulace

1. Princip vývojového směru

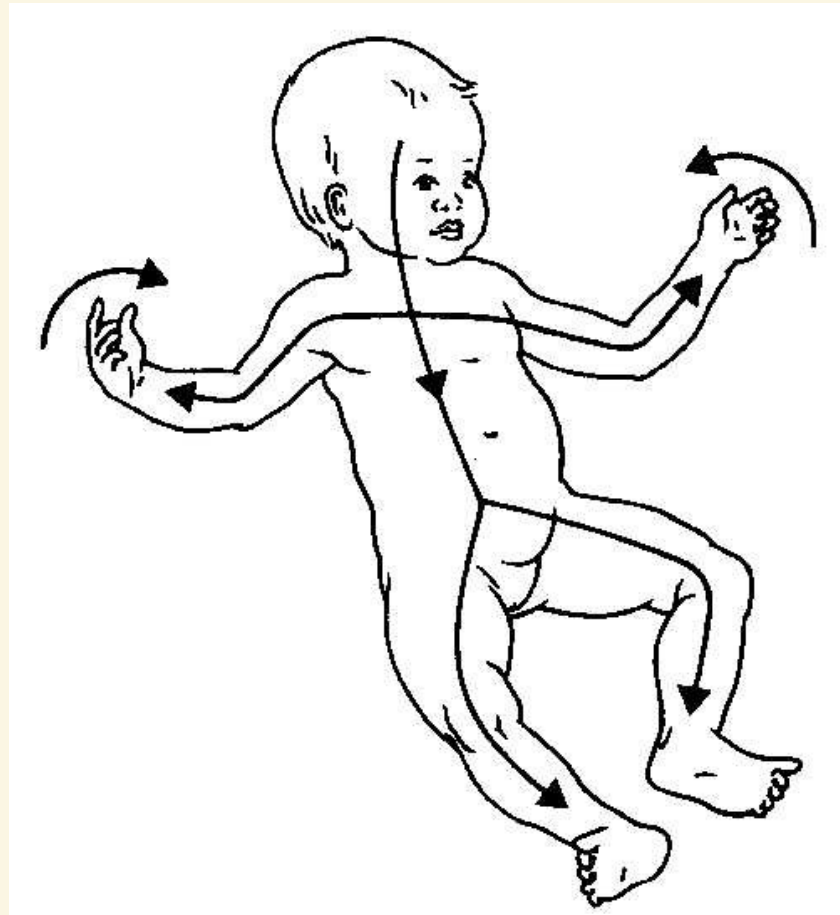

Princip vývojového směru:

- postup **kefalokaudální**
- postup **proximodistální**
- postup **ulnoradiální**

1. Princip vývojového směru

psychomotorický vývoj

2. Princip spirálového vývoje funkcí flexorů a extenzorů

---

3. Princip funkční asymetrie

---

4. Princip individualizace

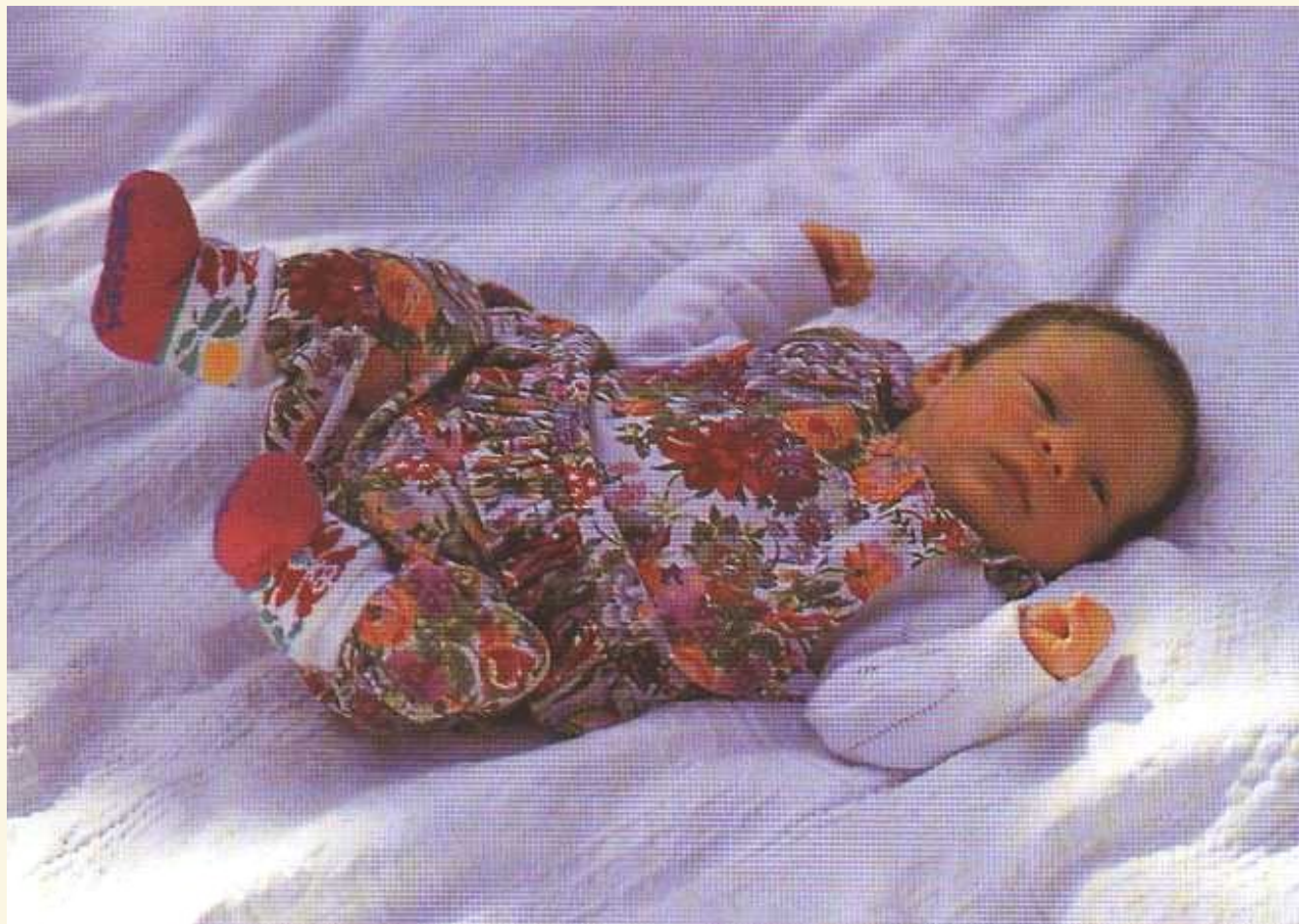

5. Princip autoregulace

Vývoj hrubé motoriky

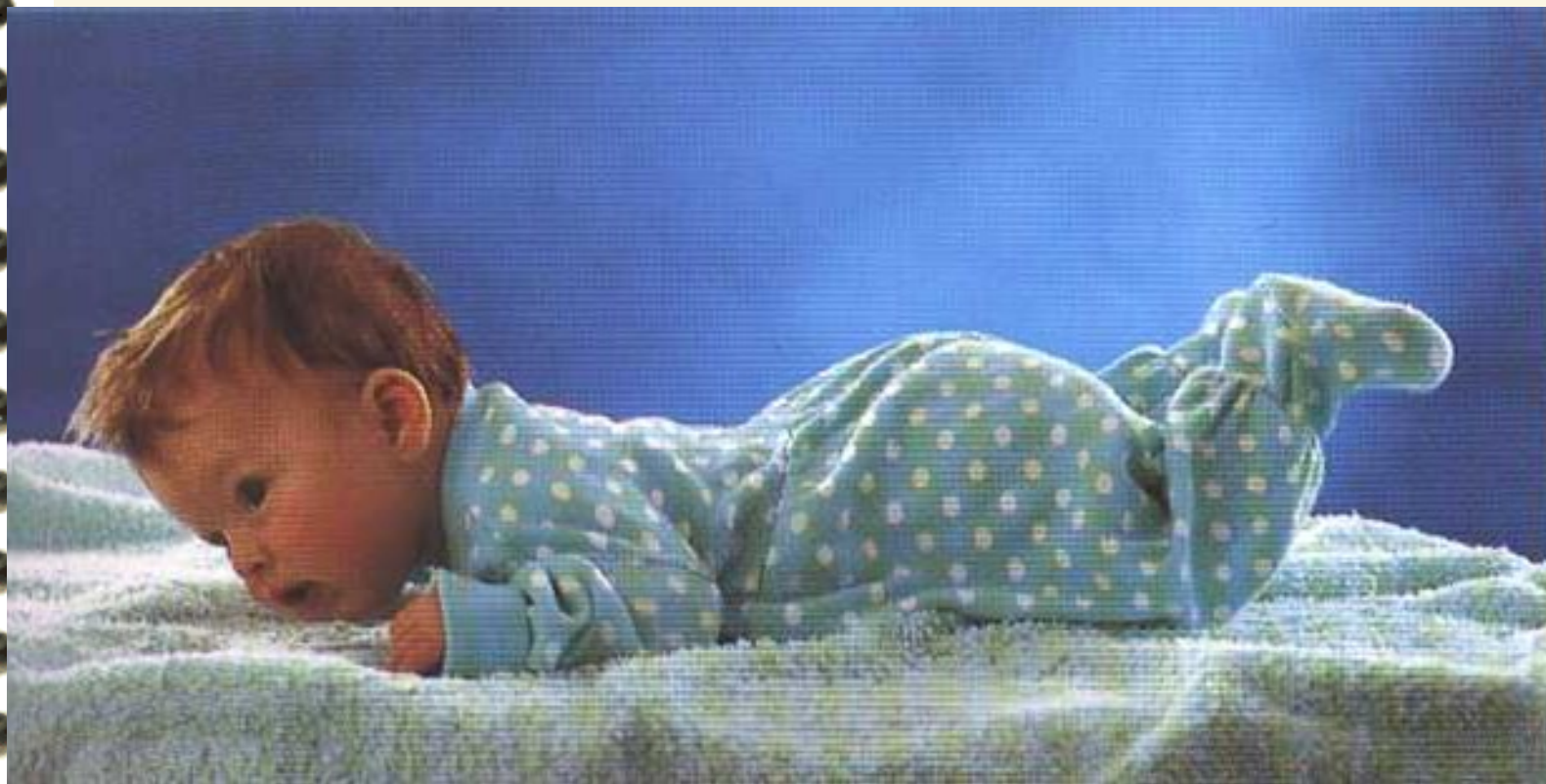
1.měsíc

Vývoj hrubé motoriky

2.měsíc

Vývoj hrubé motoriky

Tříměsíční dítě

- v poloze naznak převážně již v symetrické poloze, s ručičkami otevřenými
- v sedu s oporou pod pažemi většinou již hlava vzpřímená
- ve stoji se vzpírá jen málo
- na bříšku se začíná opírat o předloktí

Vývoj hrubé motoriky

3.měsíc

Vývoj hrubé motoriky

4.měsíc

Vývoj hrubé motoriky

5.měsíc

Vývoj hrubé motoriky

Šestiměsíční dítě:

- spontánně se přitahuje do sedu
- s oporou sedí, bez oporu sedí v předklonu (žabí pozice)
- aktivně se převrací z břicha na záda

Vývoj hrubé motoriky

6.měsíc

Vývoj hrubé motoriky (pokrač.)

Šestiměsíční až devítiměsíční dítě

- začíná se v poloze na bříšku stavět na dlaně a kolena
- připravuje se k lezení

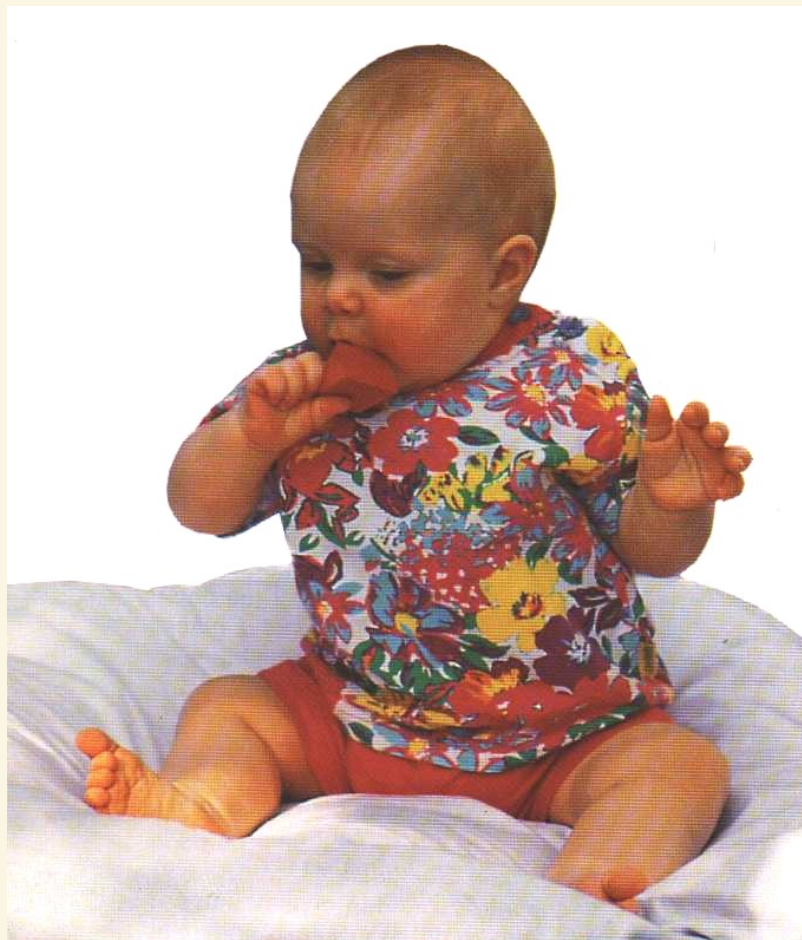
Vývoj hrubé motoriky

7.měsíc

Vývoj hrubé motoriky

8.měsíc

Vývoj hrubé motoriky(pokrač.)

Devítiměsíční dítě:

- leze po čtyřech
- pokouší se pohybově osamostatnit
- dokáže se samo posadit, sedí pevně bez opory
- vzpřimuje se do stoje u opory
- vnímá hloubku

Vývoj hrubé motoriky

9.měsíc

Lezení

Psychologické aspekty kojeneckého lezení

- Dostane se sám
- Značky
- Velikosti

Lezení - pokrač.

- sociální implikace
- vstupují do nových sociálních situací
- jde o výrazný posun směrem k získání sebedůvěry

Vývoj hrubé motoriky

Dvanáctiměsíční dítě:

- chodí za ruku nebo s oporou kolem nábytku
- samostatná chůze na hranici kojeneckého a batolecího období

Vývoj hrubé motoriky

11. a 12. měsíc

A spiral-bound notebook with a light brown, textured cover. The spiral binding is on the left side. The text is centered on the cover.

Rané senzoričné schopnosti

Zraková citlivost

Průkopnická práce FANTZ (1963) v oblasti zrakových schopností podnítila celou řadu dalších studií, které ukazují, že vizuální projevy jsou od narození:

Zraková citlivost

- ☰ Selektivní
- ☰ Konfigurace
- ☰ Pohyb

Experimenty- FANTZ

Ukázalo se:

Experimenty- FANTZ

Novorozenec :

rozlišuje základní tvary a barvy

vnímá vizuální svět organizovaným způsobem

upřednostňuje křivky a lomené linie před přímkami

zvláště přitažlivý je pro něj lidský obličej a všechny obrazce, které jej připomínají

Rozpoznání obličeje

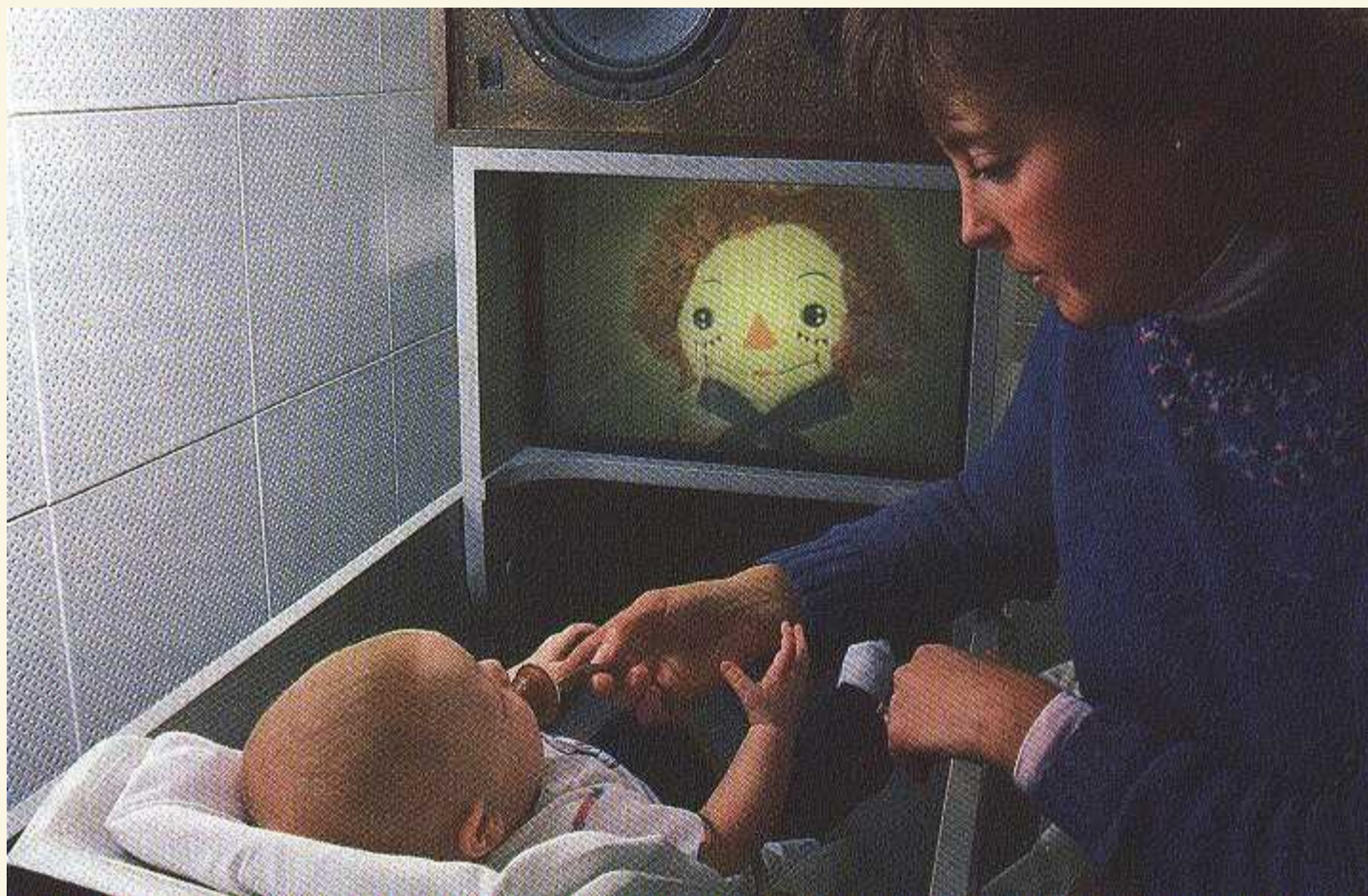
 vrozená schopnost

 adaptivní schopnost

FANTZ - rozpoznání obličeje

- ☞ 1-2 měsíce se kojeneček dívá déle do tváře své matky, než do tváře jiné ženy
- ☞ Důležité: barva vlasů, účes
- ☞ Od 2 týdnů je novorozenec schopen rozeznat základní schémata lidských tváří
- ☞ 7-10 měsících je schopen vnímat a reagovat na emocionální složku obrázků

FANTZ - rozpoznání obličeje

Vnímání barev

- ☞ v prvních měsících velice omezené
- ☞ ve 2 měsících diskriminuje mezi základními barvami spektra
- ☞ 4-5 měsíc schopnost organizovat různé odstíny barev do kategorií

Vnímání kontrastu

- 📄 první týdny neschopnost odlišit malé elementy od sebe
- 📄 2 měsíce schopnost vnímat i tyto elementy
  - podobné u vizuálního skenování např. obličeje

Zraková ostrost

 Vzhledem k nezralosti zrakových drah je mnohem menší a dospělé ostrosti vidění dosahuje až kolem 1 roku

Zraková pozornost

 Za obvyklých okolností se rychle vyčerpává, ale často může být obnovena přiložením nového podnětu.

Sluchová citlivost

- 📄 Již od narození existuje schopnost sluchového rozlišování
- 📄 otáčení hlavičky ke zvukovým podnětům – 3 dny
- 📄 preference komplexních zvuků před tony
- 📄 odlišení melodií
- 📄 zvuk jazyka : diferenciacce mezi hláskami
ba, ga, da...(dudlík se zvukem)

Rozlišování lidské řeči

- 📄 Od prvních dnů umí dítě rozeznat hlas své matky
- 📄 Má tendenci chovat se výběrovým způsobem (preferuje ženský hlas před tichem nebo neutrálním zvukem)
- 📄 Preferuje řeč adresovanou dítěti (miminku) před řeči určené dospělému

Hmat a bolest

- Hmat se rychle vyvíjí
- Rychlý vývoj vnímání bolesti.

 To vše nasvědčuje o pokročilém neurálním vývoji, o mnohem pokročilejším, než se dříve myslelo

Čich a chut'

- 📄 Zkoumání výrazů tváře na čichové podněty
- 📄 chovají se výběrovým způsobem, výrazem obličeje preferují určité vůně před jinými
- 📄 Tyto schopnosti se vyvíjejí až po druhém dni života, předpokládají určitou míru učení
- 📄 chut' – preference sladkého

Čich - experimenty

Rovnováha a pohyb

Informace o poloze těla:

- vestibulární aparát
- proprioreceptory
- přizpůsobení se optickému toku „ optical flow“
  - Tuto schopnost mají novorozenci
  - Vyvinuta zcela 5-9 měsíců

Vnímání hloubky

- ☞ schopnost vnímat povrch prostředí
- ☞ vyvíjí se v závislosti na nacvičené pozici

Vnímání hloubky

Experimenty - krátkodobá paměť

Rovee - Collier (1965)

 Hračka – šňůrka – noha

 Domácí prostředí

 Všechny reakce zaznamenávány

Schopnost zapamatovat si rozhýbání hračky

Krátkodobá paměť

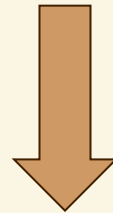
Experimenty - krátkodobá paměť

Rovee - Collier (1965)

📄 2 skupiny dětí-

- stejné hračky
- různé hračky

- SCHOPNOST mentálně inkorporovat změnu

Experimenty - krátkodobá paměť

Rovee - Collier (1965)

 Dlouhodobá paměť - REAKTIVACE

The image shows the cover of a spiral-bound notebook. The cover is a light beige or tan color with a subtle, textured pattern. On the left side, there is a silver metal spiral binding. The title is printed in the center in a bold, orange-red serif font.

PROSOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ NOVOROZENCE

Osnova přednášky

📄 Emocionální vývoj

📄 Temperament

📄 Attachment:

- John Bowlby - Mary Ainsworthová
- vztah k matce Margareta Mahlerová

Emocionální vývoj - pokračování

Uvědomování si sama sebe souvisí se
sebepoznáním - poznáním své vlastní tváře

EXPERIMENT: (M.Lewis, Brooks, 1974)

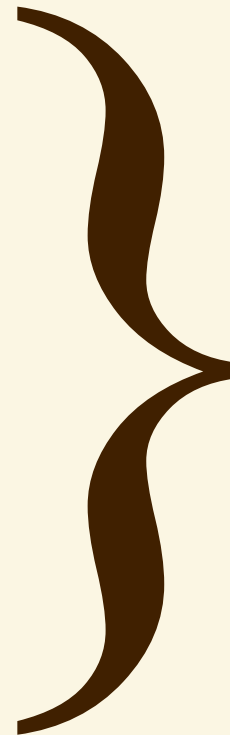
Přítomnost jednotlivých typů emocí

 Zájem

 neonatální smích (bez
sociální příčiny)

 úzkost (reakce na
bolest)

 odpor (reakce na
nepříjemnou chuť
nebo vůni)

Od narození

Přítomnost emocí - pokrač.

Sociální úsměv	3 - 6 týdnů
Zlost, překvapení, smutek	2 - 4 měsíce
Strach	5 - 7 měsíců
Empatie, žárlivost, plachost, vina	12 - 18 měsíců

Temperament

---

 9 komponent temperamentu, které můžeme pozorovat brzy po narození

Komponenty temperamentu

---

1. **Úroveň aktivity**
2. **Rytmicita, pravidelnost**
3. **Přiblížení nebo stažení se**
4. **Adaptabilita**

Komponenty temperamentu

- 5. Práh citlivosti**
- 6. Intenzita reakce**
- 7. Kvalita nálady**
- 8. Těkavost**
- 9. Rozsah pozornosti**

Typologie temperamentu: Thomas, Chess, 1977

 Snadné dítě

 Obtížné dítě

 Pasivní dítě